

Hayatboyu
Öğrenme
Programı

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Kaynaştırma Eğitimi

Grundtvig Öğrenme Ortaklığı Programı

Avrupa Birliği

Hayatboyu Öğrenme Programı

Herkes İçin Öğrenme Web-Sitesi

<http://polatli.meb.gov.tr/learningforall>

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

İçerik	Sayfa
Önsöz	2
Proje Ortakları Hakkında	3
Sorulması Gereken Sorular	4
Kaynaştırma Eğitimi Nedir?	5
Görme ve İşitme Yetersizliği Olan Bireylerle İlgili Örnekler	9
Proje Ortaklarının Kendi Ülkelerinde Olan Durum	13
Söylentiler ve Gerçekler	21
Çocuklar ve Aileler için Kaynaştırmanın Önemi	22
Çocuğunuzu kaynaştırmaya teşvik etmek için neler yapabilirsiniz?	24
Aileler çocukları kaynaştırma eğitimine geçerken işbirliğini arttırmak için neler yapabilir?	25
Bir Ebeveyn Olarak Nasıl Davranmalıyım?	26
Okulların Rolü	27
Bir Öğretmenin İzlemesi Gereken İlkeler	28
Kaynaştırma Eğitiminde En İyi Uygulamalar	30
Sonuç	31
Kaynaştırma Eğitiminde Yasal Uygulamalar	32
Daha Fazla Bilgi Sahibi Olunabilecek Bağlantılar	38
Bibliyografya	39
Faydalı İnternet Adresleri	43

"Bu proje T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı, AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığınca (Ulusal Ajans <http://www.ua.gov.tr>) yürütülen Hayatboyu Öğrenme Programı (LLP) kapsamında ve Avrupa Komisyonu'ndan sağlanan hibeyle gerçekleştirilmiştir. Ancak burada yer alan görüşlerden Ulusal Ajans veya Avrupa Komisyonu sorumlu tutulamaz."

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Önsöz

“Herkes İçin Öğrenme” özel eğitime gereksinimi olan öğrencilerin zamanlarının çoğunu veya tamamını normal eğitim gören öğrencilerle beraber aynı ortamda eğitimlerini sürdürmeleri için uygulanan kaynaştırma eğitimi kavramından esinlenerek hazırlanan bir projedir.

Bu proje Avrupa Birliği Hayatboyu Öğrenme Programı Grundtvig Öğrenme Ortaklığı Programı tarafından desteklenmektedir.

Projenin amacı, altı ile on dört yaş arasında özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere yardımcı olmak için velileri ve eğitimcileri bilgilendirmek, özel eğitime ihtiyacı olan bu bireylerin toplum ile kaynaşmasına yardımcı olmak, kaynaştırma eğitiminde yer alan eğitimcilerin eksikliklerinin giderilmesi ve bu çalışmayı gerçekleştiren üç ortak ülkede (Türkiye, Hollanda ve Polonya) uygulanan kaynaştırma eğitimi ile ilgili sistemlerin çalışmasıdır.

Bu amaca, öğretmenlerin, ailelerin ve öğrencilerin çok daha açık fikir ve tutumları benimsemeleri ve kaynaştırma eğitimini zorlaştıran engellerin, önyargıların kırılmasıyla ulaşılır.

Projenin sonucu olarak bütün öğrencilerin ailelerinin kaynaştırma eğitimi ve uygulamaları hakkında farkındalıkları artmıştır, kaynaştırma eğitiminden sorumlu olan sınıf öğretmenlerinin bilgi ve yöntemle ilgili noksanları tespit edilmiş ve ele alınmıştır, aile ile okul işbirliği geliştirilmiş ve mevcut bütün bireylerin eğitim kalitesi yükseltilmiştir. Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin sorumluluk almaları sağlanmıştır ve kaynaştırma eğitiminin tüm öğrencilerin ve daha geniş bağlamda toplumunun yararına olacak biçimde sosyal kabulünü sağlamak amacıyla gönüllü olmuşlardır.

Kaynaştırma eğitiminin çok daha fazla yaygınlaştırılması için ailelere ve eğitimcilere kılavuzların ve eğitimlerin sağlanması amacıyla üç kurum ortaklaşa çalışmışlardır.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Proje Ortakları Hakkında

Polatlı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 1927 yılından beri hizmet vermektedir. Müdürlüğümüz hizmetlerini 10 lise, 44 ilköğretim okulu, 2 özel okul, 1 rehberlik ve araştırma merkezi, 3 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi, 1 eğitim uygulama okulu ve 1 halk eğitim merkezi ile sürdürmektedir. Polatlı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü kendine bağlı olan okulların ve kurumların ihtiyaçlarını belirleyip, bu yönde gerekli önlemleri alan bir kurumdur. Kurumumuz bünyesinde şu anda 24,733 öğrenci ve 1130 öğretmen mevcuttur.

Polanya'da bulunan **Fundacja Rozwoju Inicjatyw Edukacyjnych i Społecznych, Trzebowniko** adlı kurumun temel amacı; kadınların, engeli olan birey ve genç insanların yararına çalışmaktır.

Kadın ve erkek eşitliğinin geliştirilmesi, iş piyasasında mevcut olan cinsiyet ayrımı ile mücadele, kadınlar arasında yeni teknolojinin yaygınlaşması, kadınların yeni iş sahalarına girmeleri için gereken bilgi ve becerilerinin artırılması, engeli olan bireylerin açık iş piyasasında çalışmalarının sağlanması, ayrımcılığa maruz kalan herhangi bir grubun iş piyasasında yer alması için gerekli çalışmaları yapmak, iş sahasında kadınların motivasyonunun artırılmasına yönelik teşvik edici çalışmalar yapmak ve istismar edilen kadınları desteklemek kurumun esas amaçlarını oluşturmaktadır.

Hollanda'nın Utrecht şehrinde bulunan **La'Met** Danışmanlık; uluslararası, çok kültürlü, uluslararası gelişmeleriyle farklı sektörlerden firmalara ve eğitim kurumlarına tam destek sağlayan bir kurumdur. Eğitim kurumu hizmetleri okullarda, üniversitelerde ve eğitim alanında yer alan diğer paydaşların arzu edilen Avrupa standartlarında gelişimi ve uyumu için gerekli rehberlik ve yardım konularını içerir. La'Met Danışmanlık firmasının amacı; çeşitli fikirlerin geliştirilmesine yol açacak bilgi ve beceriyi bir araya getirmektir. Bütün kavramlar, mesleki öğrenmeye ve organizasyonlar için uygulama ve teori arasındaki bağlantının artırılmasına dayandırılır. Bu kavramlar, bilgi, beceri ve uygulamaya dayalı deneyimin eğitim alanından istihdama ya da istihdam alanından eğitime aktarımındaki yeniliklerin teşviki ile Eğitim Kurumlarına dayandırılır. Kendi kendine öğrenme ile bilgi geliştirme tutumu arasındaki sürdürülebilir organik bağın oluşumunu amaçlar.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Bir ebeveyn olarak aşağıdaki açıklamalar ve sorularla ilgili düşünceniz ne olur?

Çocuğumun, özel ihtiyaçları olan ya da olmayan diğer çocuklarla benzerliklerini gözlemlemek beni mutlu eder.

Okulda aldığı eğitimin, çocuğumun başarısının gelişiminde etkisi olduğunu düşünüyorum.

Çocuğum okula gitmekten hoşlanır.

Kaynaştırma öğrencilerinin sınıfın huzurunu bozduğunu düşünüyorum.

Kaynaştırma öğrencilerinin velilerine destek olmak beni mutlu eder.

Kaynaştırma öğrencilerine ayrılan zamanın kendi çocuğuma ayrılmasını isterim.

Kaynaştırma öğrencilerinin velileri ile yapılacak etkinliklere katılmak beni mutlu eder.

Kaynaştırma eğitimi ile ilgili bilgi sahibi olursam, kaynaştırma eğitimi alan öğrenci velilerine yardımcı olabileceğimi düşünüyorum.

Çocuğumun kaynaştırma öğrencileri ile aynı sınıfı paylaşması, onun vicdan gelişimine katkı sağlar.

Yukarıda sorulan sorulara ve açıklamalara vereceğiniz dürüst cevaplar, özel eğitime ihtiyacı olan ya da olmayan bütün çocukların eğitimine yönelik tutumunuz hakkında size genel bir fikir verecektir.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Kaynaştırma Eğitimi Nedir?

Uzun yıllar kaynaştırma eğitimine ihtiyacı olan öğrencilerin eğitimleri farklı sınıflarda ya da farklı okullarda gerçekleştirilmiştir. İnsanlar, özel eğitimin ayrı eğitim demek olduğu fikrine alışmışlardır. Oysa artık biliyoruz ki, çocuklar birarada eğitim aldıklarında, bütün çocuklar için olumlu akademik ve sosyal sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Biz ayrıca engeli olan ya da olmayan çocukların sadece bir araya getirilmesinin de olumlu sonuçlar vermeyeceğini biliyoruz. Kaynaştırma Eğitimi, süregelen bir savunma, planlama, destekleme ve sorumluluk olduğunda ortaya çıkar.

Kaynaştırma Eğitimi bütün öğrencilerin beraberce öğrenebilecekleri ve katılımlarının olabileceği okulların, sınıfların, programların ve faaliyetlerin nasıl geliştirileceği ve düzenleneceği ile ilgilidir.

Kaynaştırma Eğitimi bütün öğrencilerin kendi yaşlarıyla düzenli sınıflarda eğitilmesi anlamına gelmektedir. Kaynaştırma Eğitimi, öğrencilerin belirli nedenler için sınıflarından ayrılamayacakları anlamına gelmez. Bir öğrencinin belli bir konu ile ilgili alanda bire bir yardıma ihtiyacı olabilir.

Olağan sınıflarda, öğrencilerin farklı eğitim amaçları olsa da sunulan imkanlar hepsinin beraberce öğrenmelerini sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Kaynaştırma Eğitimi, sınıflarda belirli öğrencileri diğerlerinden ayırmaz.

Kaynaştırma Eğitimi her çocuk ve ailenin eşit değer görmesi gerekliliği, aynı fırsat ve deneyimleri hak ettikleri ilkesine dayanır. Kaynaştırma Eğitimi, hafif veya ciddi, dışarıdan anlaşılan ya da belli olmayan engeli olup, günlük aktivitelerine sanki engeli yokmuş gibi katılan çocukları kapsar. Arkadaşlıklar, gruplar kurmak ve herkes gibi olanaklara sahip olmakla ilgilidir.

Kaynaştırma Eğitimi aşağıdaki unsurları içermelidir:

1. Bütün öğretmenlerin ve öğrencilerin eşit değerlendirilmesi
2. Yerel okul topluluklarının düzenlediği kültürel faaliyetlerde ve müfredatın geliştirilirken öğrenci katılımlarının artırılması
3. Okullardaki kültür, politika ve uygulamaların öğrencilerin yerel çeşitliliklerine daha iyi uyarlanacak şekilde değiştirilmesi

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

4. Eğitim alanında ve sadece özel eğitim ihtiyaçları olanlar için değil tüm öğrenciler için genel olarak okul hayatına ortak katılımın önündeki engellerin kaldırılması
5. Topluma dahil olmak için engelleri aşma girişiminde bulunan öğrenci örneklerini izleyerek öğrenme ve edinilen bilginin karmaşık çözümler için aktarılması
6. Öğrencilerin bireysel beceri düzeylerindeki farklılıkları ele almayı çözülmesi gereken bir problem gibi değil de eğitim sisteminin tümü için olumlu bir işaret olarak görmek
7. Yaygın eğitim sistemine dahil edilecek öğrencilerin haklarına ilişkin yerel çevrenin dikkatini çekme
8. Hem öğretmenler hem de öğrenciler için okulların düzeltilmesi ve geliştirilmesi
9. Toplumun oluşumunda, değerlerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasında okulun rolünü güçlendirmek
10. Okul ve yerel toplum arasındaki bağların kuvvetlendirilmesi
11. Kaynaştırma Eğitiminin tüm toplumun bütünlüğünü sağlamada önemli bir rol üstlendiğini vurgulama

Akademisyenlere ve uzmanlara göre kaynaştırma eğitimi ve öğretimi herşeyden önce öğretim, eğitim ve müfredat amaçlarının bütünleştirilmesi demektir. Öğrencilerin çalışmaları öğretmenlerle birlikte öyle planlanmalı ki amaçlara ulaşılsın ve öğrencilerin deneyim ve aktiviteleri için düzenli, bütünlük içinde bir sıralama oluşturulsun.

Yetenekleri gelişmiş ve engeli olan kişilerin özellikleri şöyle sıralanabilir:

YETENEKLİ	ZAYIF
Eğitim öğretimle ilgili kendilerine özgü ihtiyaçları vardır	Eğitim öğretimle ilgili kendilerine özgü ihtiyaçları vardır
Gelişimleri uyumludur	Gelişimleri uyumlu değildir
Kendi yeteneklerinin ve ihtiyaçlarının farkındadırlar	Tanı alırlar ve sınıflandırılırlar
Tutkularını geliştirirler	Güçlü ve zayıf yönleri tanımlanır
İlgi alanlarını harekete geçirirler	Onlara yönelik olarak yardım düzenlenir
Sorun yaratırlar	Olumlu tavırları desteklenir
Kendileri için çözüm yolları ararlar	Onlarla çalışmak için gerekli çalışma yöntemlerini araştırmak gereklidir

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Özel eğitimde kaynaştırma denildiğinde, sağlık normlarının dışına çıkmış kişilerin rehabilitasyonunu (fiziksel iyilik halini yakalamak) amaçlayan çok yönlü faaliyetler, veya engeli olan kişilerin (mümkün olduğu kadar geniş çapta ve uygun koşullarda) olağan kişisel ve toplumsal yaşama dahil edilme süreci anlaşılır. Ayrıca, kaynaştırma genel ve özel eğitimin amacı veya engeli olan kişilerin rehabilitasyonu olarak da anlaşılır.

Engeli olan kişilerin olağan toplumsal yaşama katılması anlamında kaynaştırma farklı düzeylerde ve kişinin kendini gerçekleştirme fırsatı verilmekle farklı aktivite alanlarında gerçekleşir.

Kaynaştırma, sadece engeli olan kişilerin eğitimi ile ilgili konularla sınırlandırılabilir ve onlar için doğal kabul edilen ortamlarında engeli olan bireylerin normal gelişim gösteren bireylerle birarada gerçekleştirilen eğitim süreci olarak davranmaktadır.

Bu amaca ulaşmak için sağlık sorunları olan çocukların ve ergenlerin okul ve kurumlara en üst düzeyde katılımını sağlayacak, sınıftaki eğitim düzeyini düşürmeden diğer sağlıklı yaşlılarıyla birarada gelişimlerini kolaylaştıracak eğitim ve öğretim programı hazırlamak gerekir.

Kaynaştırma eğitimi sistem olarak eğitim kurumlarında özel bilişsel ve eğitim ihtiyaçları olan sağlık ve gelişim açısından diğerlerinden farklılaşan çocukların eğitimini ve bu ihtiyaçların karşılanmasını sağlayacak şartların (ek ölçümler, yardımcı araç gereçler, eğitim araçları yoluyla) oluşturulmasını kapsar

Dolayısıyla özel eğitimde kullanılan “kaynaştırma” teriminin daha geniş ve daha dar anlamları olabilir. Geniş anlamda, engeli olan bireylerin sosyal yaşamın tüm alanlarında –okulda, evde boş zaman aktivitelerinde, toplumla uyum içinde var olabilmelerini ve sosyal kaynaşmayı ifade eder.

Daha dar anlamda kaynaştırma terimi ise, halka açık olan okulların sınıflarında ve eğitim kurumlarında bulunan engeli olan öğrencilerin yetenekleri gelişmiş öğrencilerle beraber kaynaşmasını ve kişisel yeteneklerine göre öğretim yöntemlerinden faydalanmaları anlamına gelir.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Kişisel becerilerine bağlı olarak öğrenci için özel programlar hazırlanır. Bireyin toplumda bağımsız olarak yaşamasına yardımcı olmak ve kişinin sosyal ve akademik başarısını arttırmak amaçtır. Bu nedenle, amaca ulaşmak için yöntem uygulanırken dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır. Bunlar aşağıda özetlenmektedir:

1. Kaynaştırma öğrencisi okula gelmeden önce alınması gereken önlemler:

Öğrencinin fiziksel özelliklerine göre uygun sınıfın, öğrenci okula gelmeden önce belirlenmesi gerekir. Sınıf mevcudu 25 ya da daha az olmalıdır. Bu sınıfta görevlendirilen öğretmenler bu öğrenci hakkında bilgilendirilmelidirler. Sınıf öğretmeni bu konu hakkında öğrenci sınıfa başlamadan diğer velilerle bir toplantı düzenlemeli ve kaynaştırma öğrencisinin sınıf arkadaşlarını da bilgilendirmeli ve eğitmelidir. Bu çalışma 'sosyal kabul' olarak adlandırılır. Kaynaştırma öğrencisi için gerekli materyaller ve imkanlar önceden hazırlanmalıdır. Kaynaştırma öğrencilerinin kabul edilecekleri destek odaları açılmalıdır. Destek odalarının açılmasındaki amaç arkadaşlarıyla aynı düzeyde eğitim becerisine sahip olmayan kaynaştırma öğrencilerinin grup veya bireysel çalışmalarla desteklenmesi gerekliliğidir. Hedef, okul zamanının en fazla %40'lık bölümünün destek sınıflarına ayrılarak eğitimin büyük bölümünün normal sınıflarda tamamlanmasıdır.

2. Kaynaştırma öğrencisi okula geldikten sonra ne yapılmalı?

Okulda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Birimi olmalıdır. Okul müdürü, müdür yardımcıları, rehber öğretmen, sınıf öğretmeni, diğer derslerin ilgili öğretmenleri, öğrenci ve kaynaştırma öğrencisinin ebeveynleri bu birimi oluşturur. Bu birim öğrencinin becerilerini değerlendirir ve akademik, sosyal ve davranışsal olarak neleri yapabileceğini detaylı olarak tanımlar. Bu gözden geçirmenin sonucuna dayanarak öğrenci için üzerinde çalışılacak amaçlar ve bir yıllık süreçte kiminle çalışacağı belirlenir. Bu süreçte kullanılacak materyal de yine çocuğun becerilerine göre burada belirlenir. Bu şekilde bir çalışma Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) olarak adlandırılır. Öğrencinin gelişimi bu program sayesinde gerçekleştirilir. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Birimi öğrenci gelişimlerini değerlendirmek ve öğrencinin çalışma planında gerekli uyarlamaları yapmak için yılda üç kez toplanır.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Görme ve İşitsel Yetersizliği Olan Bireylerle İlgili Örnekler

Gdarisk Üniversitesinde görüşü tamamen ya da kısmen bozuk çocuklar üzerinde yapılan bir çalışmaya göre , böyle bir engelin ilkökul çağındaki çocuklar üzerindeki etkisi oldukça karmaşıktır. Kısmi görme engelinin çocuğun okuldaki işlevselliği üzerinde olumsuz bir etkisi vardır, ancak bu etki dış faktörlerden kaynaklanır (örneğin sınıf mevcudunun fazla olması, yardım yetersizliği gibi). Dolayısıyla mevcut olan sorun görme yetersizliği olan çocukların kişisel ve bilişsel becerilerine bağlı değildir. Araştırmaya katılan çocukların çoğu yaşlarıyla aynı seviyede olmak için yüksek motivasyona sahip, yetenekli ve gayretli bireylerdir. Böyle çocuklarda, görme yetersizliği bellek, dikkat ve hayal gücü gibi diğer bilişsel süreçlerin gelişimi ile telafi yoluna gidilir. Normal okullara devam eden çocuklar genelde buldukları ortamlara uyum sağlamışlardır, çünkü uyum sağlayamayan çocuklar özel okullara yönlendirilmişlerdir. Sınıf mevcudunun kalabalık olması burada önemli bir etkidir. Bu tür sınıflarda çalışmak, görme yetersizliği olan çocuklara yönelik olan bireyselleştirilmiş eğitim sürecini zorlaştırır ve kişilerin tutumlarının kayıtsız bir hal almasına neden olur. Öğretmenler genelde görme yetersizliği olan çocukların zihinsel ve fiziksel kısıtlamalarını tanımada yetersiz bilgiye sahiptirler. Görme yetersizliği olan çocuklar için mimari yapı da engeller oluşturur: Geniş okul binaları, dik merdivenler, kaygan yüzeyler, kalabalık koridorlar çocukların hepsi için tehlikeli durumlar yaratır. Normal okullarda bulunan engeli olan öğrencilerin eğitimi konusunda hareket noktası her bir çocuğa gelişimi için gerekli yeni bilgi ve becerilerle kişiliğini oluşturmada yardımcı olmaktır. Yapılan eleştirilere rağmen kaynaştırma fikrinin geçerliliği red edilemez bir gerçektir. Ancak, uygulamalarda aşağıdaki bahsedilen durumlar dikkate alınır, beklenen sonuçların elde edileceği kesindir:

- 1) Genişletilmiş baskı ile el kitaplarının okullarda tanıtımı
- 2) Kısa mesafeden çocukların okumalarına yardımcı olacak büyüteçlerin ve ayrıca tahtayı okumalarını sağlayacak teleskopların sağlanması
- 3) Uygulamalı, teknik ve görsel sanat sınıflarının düzenlenmesi
- 4) Beden eğitimi derslerinin bir parçası olarak görme engeli olan çocukların geliştirici egzersizler yapmasına imkan verilmeli,
- 5) Uygun görme araç ve gereçlerle donatılmış çalışma odalarının düzenlenmesi,

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

- 6) Mekan yönelimlerini sağlayacak eğitimcilerin görme engeli olan çocuklarla ilgilenmesi,
- 7) Görme bozukluğu ile ilgili öğretmenlere yönelik pedagoji eğitimlerinin düzenlenmesi,
- 8) Görme bozukluğu olan çocukların normal okullarda ve sınıflarda mümkün olan en az öğrencilerin olduğu sınıflara yerleştirilmesi,

Eğer aşağıdaki koşullar yerine getirilirse görme gücünü kısmen ya da tamamen yitirmiş çocuklar kaynaştırma eğitimi içinde eğitilebilirler:

Bir çocuk, mantıksal düşünme ve konuşma gelişimi için yaşlarıyla aynı zeka düzeyine sahip olmalıdır,

Özellikle dokunma ve işitme alanlarında, görme engelini telafi edecek sistemler geliştirmiş olabilir,

Çocuğun gelişimi için elverişli aile ve çevre şartları-yardımcı olmaya istekli aile fertleri,

Görme bozukluğunu azaltmak için sunulan çeşitli yardımlardan faydalanabilme becerisi,

Görme gücünün tamamen ya da kısmen kaybından dolayı oluşabilecek sorunlara açık olan bir okul (yapı itibarıyla uygun donanıma sahip bir okul, görme yetersizliği olan bireylerin pedagojik sorunlarıyla başa çıkabilecek personel).

Kaynaştırma eğitimi, görme gücünün tamamen ya da kısmen kaybından dolayı sorunu olan öğrencilere yetenekleri doğrultusunda bilgi ve becerilerini geliştirme fırsatı vermelidir. Görme gücünü tamamen ya da kısmen yitirmiş bir öğrenci, tüm özellikleriyle detaylı olarak tanımlanmalıdır. Çünkü rehabilitasyon ve didaktik sürecin düzenlenmesinde çocukların bireysel ihtiyaçları giderilmelidir.

İşitme kaybı en az fark edilen bir işlev bozukluğu olmasına rağmen, bireyin genel gelişimi üzerindeki olumsuz etkileri nedeniyle kötü sonuçlanır.

Konuşma ve dil becerisi, işitme problemi olmayan çocuklarda taklit yoluyla doğal olarak kazanılır. Ancak işitme sorununun oluşum zamanı ve şiddetine göre bu doğal kazanım süreci engellenir ve

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

zamanla nerdeyse bu kazanımı imkansız hale getirir. İşitme kaybının sonuçlarını azaltmak için özel rehabilitasyon tedavisinin düzenlenmesi şarttır.

İşitme yetersizliği olan birey söz konusu olduğunda çeşitli iletişim yöntemlerini dikkate almalıyız; sözlü konuşma, işaret dili, aynı anda hem sözlü konuşma hem de işaret dilinin kodları konuşmanın görsel algısı. İletişim bozukluğu çoğu zaman işitme problemi olan kişilerin dışlanmasına ve yalnızlaşmasına yol açar. Kendilerini ifade etmek için kullandıkları sesler işitme sorunu olmayan kişilerce anlaşılması zor olabilir. Diğer bir neden de kısıtlı kelime hazneleri ve dil bilgisi yetersizliği olabilir. İşaret dilini ise işitme sorunu olmayan kişiler bilmezler (işitme yetersizliği olan çocukların en yakın aile bireyleri dahil). Sonuç olarak işitme kaybı olan insanlar işaret dilini diğer insanlarla sohbet için kullanamazlar. İşitme yetersizliği olan insanlar red edilme ve kötü muamele görecekları korkusu ile yaşlılarıyla bağlantı kurmaktan çekinirler. İşitme kaybı olan bireylerin bu yolla yalnızlığa sevk edilmelerinin sonucunda sosyal gelişimleri ve sosyalleşmeleri bozuk bir süreç halini alır.

İşitme yetersizliği olan çocukların zeka seviyeleri işitme yetersizliği olmayan sağlıklı yaşlılarının zeka seviyelerinden farklı değildir. Zekada hafif düzeyde düşüklük, soyut düşünme yetisi ve düşünce esnekliğinin azlığına bağlıdır. Eğer çocuk dili kullanıyorsa, zengin kelime haznesi varsa (yazılı metinlerle çalışma ve okuma burada çok önemlidir) bu tür farklılıklar ortaya çıkmaz.

Öğretmenler, kısmen ya da tamamen işitme kaybı olan çocukların eğitiminde çok çeşitli yöntemler kullanırlar. Bu yöntemlerden en sık kullanılanları dil bilimi kurallarının öğretilmesi, iyi başlangıç metodu, düşünme ve konuşmayı şekillendirmek için psiko-uyaran yöntemi, psikomotor terapi ve oyun terapisi.

İşitsel eğitim programı aşağıdaki alanlarla ilgili egzersizleri içermelidir:

- Ses süresi (uzun-kısa)
- Ses şiddeti (sessiz – yüksek ses)
- Ses aralığı (yüksek-düşük)
- Çıkarılan ses sinyalleri sayısı
- Çıkarılan sinyalin hızı (yavaş-hızlı)

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Sesin geldiđi yönü tayin etme

Ritim

Bu uygulamalar gerçekleştirilirken, çocuklar işitme cihazlarından faydalandırılmalıdır ve çıkartılacak seslerin ilk başlarda hedef sestən çok farklı iken gittikçe benzemesi gerektiği unutulmamalıdır.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Proje Ortaklarının Kendi Ülkelerinde Olan Durum

Türkiye

Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler devlet ve özel kurumlar, okul öncesi, ilkokul, orta okul ve yaygın eğitim kurumları tarafından desteklenirler. Kaynaştırma Eğitimi, bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimleri kendi yaşlarıyla karşılaştırıldıklarında farklılık gösteren öğrencilerin eğitimlerine tam zamanlı ya da yarı zamanlı normal gelişim gösteren öğrencilerle beraber eğitimlerine devam etmeleridir.

Kaynaştırma, engeli olan öğrenciyi eğitim ortamına yerleştiren ve aynı zamanda destek hizmetlerini, uygun planlama ve gerekli olan farklı düzenlemeleri gerektiren teknik bir uygulamadır. Kaynaştırmanın amacı engeli olan bireyleri, hem eğitim alanında hem de sosyal ortamda bilişsel olarak normal gelişim gösteren akranları ile paylaşımlarını sağlamaktır.

Kaynaştırma Eğitimi uygulamaları, kaynaştırma öğrencisinin ihtiyaçları doğrultusunda akranları ile beraber aynı eğitim ortamında zamanının tamamını paylaşacağı fikri timeline dayanır.

Özel eğitime gereksinimi olan çocukların eğitim haklarını içeren yasa 1983 yılında yayınlanan "Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanununda" yer alır. Bu kanunda engeli olan öğrencilerin normal gelişim gösteren öğrencilerle aynı haklara sahip oldukları vurgulanır. 1988 yılında yayınlanan genelgede özel eğitime gereksinimi olan çocukların normal sınıflarda kaynaştırma eğitimleri uluslararası anlamda ifade edildiği gibi yer aldı.

Bireyin akademik başarı için gerekli gelişimsel özellikleri bir süreç olarak değerlendirilir. Bireyin gerekli olan ihtiyaçları, buna eğitim ihtiyaçları da dahil olmak üzere belirlenir ve uygun eğitim ortamına ve özel eğitim hizmetine katılımı sağlanır.

Bireyin akademik ve davranışsal değerlendirmesi rehberlik ve araştırma merkezinde bulunan özel eğitim biriminde gerçekleştirilir. Merkezde bulundan uzmanlar birey üzerinde bazı testler uygularlar. Bu uygulamalar bireyin sağlık karnesi, fiziksel, duygusal, sosyal olarak gelişim özellikleri ve akademik nitelikleri, eğitim performansı, faydalanabileceği eğitim hizmetlerinin zamanı ve bireysel gelişim raporu göz önünde bulundurularak belirlenir.

Aile, okul ya da kurum istediği takdirde bireyin akademik ve davranışsal değerlendirmesi her bir akademik seviyede düzeyine uygun olarak gerçekleştirilebilir.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Akademik ve davranışsal olarak değerlendirme yapıldıktan sonra özel eğitime ihtiyacı olan bireyle ilgili olarak özel eğitim değerlendirme kurulu bir rapor hazırlar.

Milli Eğitim Müdürlükleri, örgün ve yaygın eğitim kurumları, sağlık kuruluşları, üniversiteler ve Sosyal Hizmetler bireyin ihtiyaçları hakkında rehberlik ve araştırma merkezleri ile işbirliği halindedirler.

Bireyin uygun okula yerleştirilmesi ve gözlemlenmesi daha sonra yer alır.

Rehberlik ve araştırma merkezlerince yönlendirilen birey özel eğitim hizmetleri ilçe kurulunun onayı ile kendine uygun okula yerleştirilir. Okula karar verilirken, öğrencinin yaşadığı yer ve ailenin tercihi de dikkate alınır ve en uygun okulda kaynaştırma sınıfında devam etmesi için kayıt yapılır.

Kaynaştırma eğitimine dahil edilen öğrenci için bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanır. Hazırlanan programın bir tanesi rehberlik ve araştırma merkezine gönderilir. Programı inceleyen rehberlik ve araştırma merkezi öğrenci için bir rapor hazırlar. Bu şekilde okul ve rehberlik araştırma merkezi öğrenci ile ilgili gerekli işbirliğini kurar ve öğrencinin genel durumunu ve gelişimini birlikte takip ederler.

Öğrencinin kaynaştırma eğitimine devamı her seviyenin sonunda yapılacak değerlendirmeye göre karar verilir. Ancak en uygun yerleştirme her bir seviyenin başlangıcında tekrardan yapılacak olan değerlendirmedir.

Polonya

Kaynaştırma ile ilgili uygulamalar 10 yıldır uygulanmakta olup uzun bir geçmişe sahip değildir. Daha önceki yıllarda engeli olan bireyler eğitimde ayrı tutulmuştur. Bu sistem engeli olan bireyleri engel seviyelerine göre farklı gruplara ve engeli olan çocukları diğer yaşlılarından ayırmıştır. Kaynaştırma farklı eğitim ihtiyaçları olan çocukları bir araya getiren ve birlikte hareket etmelerine olanak sağlayan bir sistemdir. Özellikle devlet sektörüne bağlı olan kaynaştırma kurumları, anaokulları ve okullar günümüzde engeli olan çocuklara ve ergenlere yönelik yeni bir eğitim teklifi yapılandırmaktadır. 1993 yılında MEN, kaynaştırılmış anaokulların ve sınıfların kurulması ve psikolojik, pedagojik odaklı ilginin oluşturulması için gerekli düzenlemelere yönelik bir yönetmelik imzalamıştır.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Bu yönetmelik kaynaştırma kurumlarında bakım gerektiren 3-5 engeli olan öğrencinin dahil olduğu, toplamda 15-20 kaynaştırma öğrencisinin olabileceğini koşul olarak sunar. Geçerli nedenler olduğunda öğrenci sayıları eğitimden sorumlu müdürün kararı ile azaltılabilir. İlerleme, yenilikçi ve deneysel faaliyetler olmadan yapılamaz. Anaokullarında ve okullarda kaynaştırma yönelimli çalışmaların eğitim müdürü tarafından onaylanmış okul programlarına dayandırılmasının da sebebi budur. Program, söz konusu düzenlemeyi ve çocuklarla birlikte çalışma kavramını ayrıca bu programı uygulamayı garanti eden uzman kişilerden oluşmuş ekibin işe alınma koşullarını kapsar. Kaynaştırma Kurumu, kaynaştırma sistemi içinde birlikte eğitim sürecini oluşturmaları, müfredat seçimi ve engeli olan çocuklarla çalışma yöntemleri konusunda diğer öğretmenlere yardımcı olmaları için özel pedagojik eğitimi olan ilave sayıda öğretmen çalıştırır. Bu öğretmenler aynı zamanda çocuklara da her bakımdan yardımcı olurlar.

Kaynaştırma kurumlarının en fazla ve aynı zamanda en dinamik gelişimleri 1993-2000 yılları arasında ortaya çıkmıştır. Kaynaştırma her ne kadar aynı boyutta olmasa da Polonya'nın her yerinde yaygınlaşmıştır. Bu yayılmanın boyutu yerel hükümet yetkilileri tarafından tanımlanan eğitim politikalarına ve illerin maddi imkanlarına ve insan kaynakları miktarına göre gerçekleşmiştir.

1999-2000 arasında Łódź'da 12 kaynaştırma anaokulu ve 4 kaynaştırma okulu açılmıştır. Polonya'nın tamamında 1999-2000 eğitim öğretim yılında toplam 7643 engeli olan öğrenci ve ergen kaynaştırma eğitim ve öğretim sistemine dahil edilmiştir. Kaynaştırma kurumlarının büyük bir çoğunluğu tam bir kaynaştırmaya eğilimlidirler ve anaokullarının birimlerine ve okulların sınıflarına engeli farklı seviyelerde olan çocukları dahil ederler.

Kaynaştırma ekibinin çalışma sorumluluğu bireysel ihtiyaçlarına göre çocukları desteklemek ve onlarla beraber çalışmaktır. Yardım edilebilir çocukların kaynaştırma gruplarına dahil edilmelerinin ve bu çocukların kaynaştırmaya iyi uyum sağlayıp işlevsel olmalarının nedeni budur. Kaynaştırma grubundaki öğretmenin engeli olan her bir öğrenci için ayrı bireysel çalışma programını planlama ve uygulama sorumluluğu da bulunmaktadır. Diğer çocukların da zihinsel ve bilişsel ihtiyaçları aynı oranda dikkate alınarak karşılanmalıdır. Tüm bu görevler tek bir öğretmen tarafından karşılanamaz. Bu nedenle öğretmenlerin çalışmalarına ve çocukların gelişimine destek sağlamak amacıyla kaynaştırma gruplarına bir destek öğretmenin dahil edilmesi gerekir. Öğretmenler

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

kurumda çalıştırılan konuşma terapisti, fizyoterapi uzmanı ve psikolog gibi uzmanların yardımlarından da faydalanır. Bütün çocuklar tüm bu uzmanların sağlayacağı yardımlardan faydalanabilirler.

Lehçe'de kaynaştırma eğitimi terim olarak okul çağındaki her engeli olan çocuğun, kapasitesi ne olursa olsun, yakınındaki bir okulda (engeli olmasaydı hangi okula gidecek idiyse) yaşına uygun bir sınıfta öğrenebileceği, öğreniminin aile ve öğretmenler tarafından destekleneceği, bu desteğin çocuğun okul toplumuna etkin katılımının garantisi olduğu anlamına gelir. Kaynaştırma Eğitimi, okulların yapısında, öğretim yöntem ve tekniklerinde ve bütün bunlardan önce duygular ve öğrenme hakkındaki düşünme biçimimizde değişiklik gerektirir. Kurumların ve toplumun uyumu uzun bir süreçtir ve hem insan kaynağı hem de finansal olarak büyük harcamalar gerektirir. Polonya'da çocuklar ve çocukların hakları söz konusu olduğunda, engeli olan çocukların diğer çocuklarla aynı haklara sahip oldukları konusunda hiç bir şüphe yoktur. Kaynaştırma, Polonya eğitim kurumlarının şu ana kadar ihmal edilmiş koruyucu ve eğitim fonksiyonlarını güçlendirmek için bir fırsattır. (Kaynak: Magdalena Madynska: Polonya'da Kaynaştırma Sistemi).

İstatiksel Veriler

Nüfus sayımı, engeli olan bireylerin sayılarını net olarak belirlememizde kullanılacak tek araştırma yöntemidir. Engel durumu ilk olarak 1921 yılında ve ikinci dünya savaşından sonra, 1978, 1988 ve 2002 yıllarına ait nüfus sayımlarında sorgulanmıştır.

2002 yılında engeli olan bireylerin sayısı 316146 olup ülkenin toplam nüfusunun % 15'ini oluşturuyordu. Bu da Podkapckie Voivodeship'da bulunan her yedi vatandaştan birinin engeli olan olduğu anlamına gelir. Tüm engeli olanlar içinde kadınlar çoğunluğu oluşturur ki bu oran %51,9'dur ve kırsal kesimde bu oran % 63'e varır.

2002 yılında yapılan nüfus sayımına göre 15 yaş ve altı engeli olan çocukların sayısı toplam engeli olan bireylerin sayısının % 5,6'sını oluşturur.

2002 yılındaki nüfus sayımına göre, heriki ebeveynin, sadece ebeveynlerden birinin veya bir ya da daha fazla çocuğun engeli olan olduğu aile sayısı 185767 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu da her üç aileden birinde en az bir engeli olan kişi olduğu anlamına gelir. Çocuklu evli çiftler arasında ebeveynlerden sadece birinin engeli olan olduğu aileler çoğunluktadır. engeli olan birey bulunan

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

ailelerin %55,8'i ve çoğunlukla da engeli olan birey babalardır. Çocuklu evli çiftlerin % 16,8'inde heriki ebeveynin de sağlıklı ancak çocukların engeli olan, %17,3 ünde ise tam tersi ebeveynlerin engeli olan, çocukların sağlıklı olduğu görülmüştür. Engeli olan üyesi bulunan ailelerde toplam çocuk sayısı 269504 olup, bu çocukların 92757'si engeli olanıdır. Engeli olan çocuklar iki ebeveynli her dört aileden birinin ya da tek ebeveynli her iki aileden birinin üyesidir. Polonya'da, engeli olan bireylere yönelik modern eğitim sisteminin geliştirilmesinde halihazırdaki yasal düzenlemelerin temel oluşturduğu kabul edilebilir. Karşılaştığımız günlük engeller kurumsal, ekonomik ve zihinsel ve ayrıca yeterliliklerle ilgilidir (öğretmeni hazırlama konusu). Toplumda gerek aileler, gerek öğretmenler, gerekse öğrenciler ve eğitim idarecileri (merkezi ve yerel hükümet) arasında, sağlıklılarla engeli olan çocukların kaynaşmasını kolaylaştıracak tutumların yaygınlaşması gerekmektedir.

Hollanda

Hollanda yasalarına göre kişilerin yeni bir okul açma ve dine, ideolojik ya da eğitim inançlarına dayalı bir eğitimi sağlama hakları vardır. Bu nedenle Hollanda'da hem devlet okulları hem de özel vakıf okulları hizmet verir. Öğrencilerin % 70'lik kısmı özel okullara devam eder. Devlet okulları ve özel okullar eşit yasal haklara sahiptirler.

Hollanda Okullarının hepsi – devlet ve özel – ulusal hükümet tarafından finans edilir.

Hollanda kanunlarına göre her çocuğun 5 yaşında okula başlaması ve 16 yaşına kadar devam etmesi zorunludur.

Eğitim ve Özel Eğitim

Hollanda, kaynaştırma eğitimini ilgilendiren çeşitli uluslararası anlaşmaları kabul eder, bunlar arasında:

Engeli olan çocukların ve gençlerin sıradan eğitim sistemlerine kaynaşmasını içeren Konsey kararı (1990)

Salamanca Bildirimi (1994)

Birleşmiş Milletler Engeli olan Hakları Sözleşmesi (2006) yer alır.

Özel Eğitim aşağıdakileri içerir:

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Okul öncesi (voor- en vroegschoolse opvang), iki - beş yaş arası olup, normal eğitim için dezavantajlı olma riski bulunan çocuklar için erken çocukluk dönemi eğitimi.

Temel eğitim için özel okullar (speciale scholen voor basisonderwijs), öğrenme ve davranış zorlukları, gelişimsel zorluğu olan çocuklar için.

1991 yılından beri uygulanan politika özel ihtiyaçları olan çocukları ilköğretim okullarına kaynaştırma yönünde olmuştur. Bu politikanın iki amacı vardır:

Öncelikle, özel ihtiyaçları olan öğrencilerin ilköğretime devam etmelerini sağlamak.

İkinci amaç, ilköğretimde normal ve özel okullar birliğine bütçe ayırarak harcamaların kontrolünü sağlamak. Bu bütçe ile özel okullara ve normal okullardaki özel kolaylaştırıcılara fon sağlanır.

Mümkün olan yerlerde öğrenciler normal eğitim kurumlarına yerleştirilir ve ilave yardım sağlanır.

Eğer başka bir çaresi yok ise öğrenciler tercihen geçici olarak bir süre için özel okullara yerleştirilir.

Özel okullar (special onderwijs), engeli olan öğrencilere (görme ve işitsel engeli olan çocuklar, fiziksel ya da zihinsel engeli olan çocuklar) özel ve eğitimi özel yöntem gerektiren çocuklara (psikiyatrik veya davranış bozuklukları olan çocuklar) özel eğitim imkanı sunarak, birincil ve ikincil yaş grubu çocukların gereksinimlerini yerine getirir).

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Bu politikanın bazı önemli özellikleri şöyle sıralanabilir:

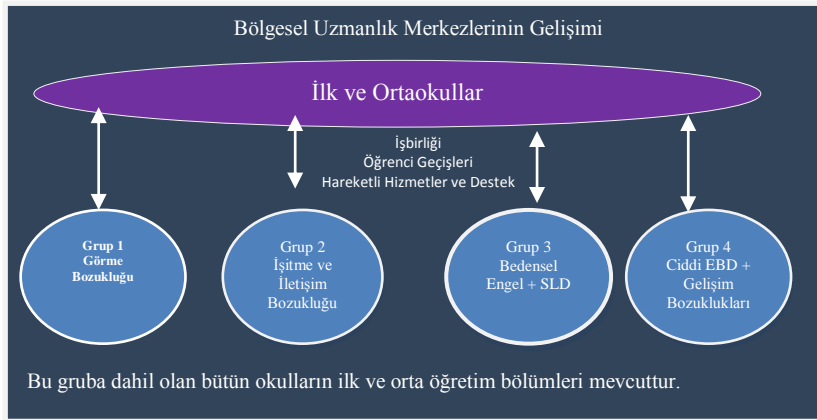
Hiçbir çocuk geride bırakılmaz: Okul kurulları her bir çocuk için eğitim sisteminde uygun bir yer açmakla yükümlüdür.

İlköğretim, orta öğretim, mesleki eğitim ve özel eğitimin dahil olduğu farklı okul türlerinin teftiş kurulları ile işbirliği

Okullar arası ve diğer kurumlar ile çocukların bakımı ve iyilik hallerinden sorumlu diğer kuruluşlarla (sağlık kurumları, gençlik kuruluşları vb) işbirliği

Bütün sorumluların (okul kurulu üyeleri, idarecileri, öğretmenleri ve aileler, öğrenciler) katılımı.

Bölgesel Uzmanlık Merkezleri (Regional Expertise Centres – REC) aşağıda belirtilen 4 grupta düzenlenir:

Her bir grup, sosyal kaynaşma için en uygun eğitimi garantileyecek şekilde, kaynakları engel durumu ile eşleşen bir ya da birden fazla okula bağlanır.

Özel eğitimin ihtiyaçlarını giderecek ödenek 2003 yılında uyarlanmıştır.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Arz yönelimli sistemden, hizmetin ihtiyacı olan kişilere yönlendirildiği talep yönelimli finans sistemine geçilmiştir.

Yasa, sırt çantası yasası olarak da bilinir: Öğrenciler seçtikleri okula fonlarını da götürürler.

Öğrenciye bağlı bu ~~dayalı~~ bütçenin kullanımında bir öğrenci gerekli kriterleri taşıyorsa, ebeveynler ve öğrenciler ister özel ister kaynaştırma olan okullardan birini seçebilirler ve öğrencilerin özel ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılacak fonun en iyi şekilde değerlendirilmesi hususunda ortak karar alabilirler.

2007 yılında, engeli olan ve kronik hastalığı olanların yararına eşit tedavi hakları yasası değişmiştir. 2007 yılına kadar yasa sadece istihdam, yaşam ve mesleki eğitim alanlarına uygulanmaktaydı.

Bu yasa 2009 yılında ilk ve orta öğretime de uygulandı.

Yeni ödenek sisteminin beklenmedik bir etkisi oldu, bölgesel birliğe bağlı bir özel eğitim kurumundansa Bölgesel Uzmanlık Merkezlerinden engeli olan öğrenci kabul etmek hem okullar, hem de ebeveynler ve öğrenciler için finansal açıdan daha cazip hale geldi.

Çocukları için en iyi olan yerle en çok imkanı olan yer arasında seçim yapmak bazı aileler için zor oldu.

Okullarda çalışan profesyoneller (örneğin sınıf öğretmenleri ve müdürler) için velilerin çocuklarına en uygun ve faydalı eğitim hizmetleri hakkında tavsiyeler vermek çok zor olmuştur. Çünkü, kabul kurulları, çocukları gönderen kurullar, Gösterge ve Kabul Komiteleri gibi pek çok işlem ve kriterlerin süreç içinde yer alması ayrıca ilave eğitim hizmetinin parasını karşılayacak bütçe gibi nedenler işleri karmaşık hale getirmektedir.

Şu anda Hollanda bağlamında, belirli koşullarda öğretmenler kaynaştırmayı çok daha az destek, çok daha az mali imkanlar, daha az ilave kaynaklar ve daha az hizmet içi eğitim imkanlarıyla gerçekleştirecek gibi görünüyorlar.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Söylentiler ve Gerçekler

SÖYLENTİLER	GERÇEKLER
Ayrı daha iyi	Ayrımın işlemediği bir gerçektir. Çocuklar ister ırk, yetenek isterse diğer özelliklerine göre ayrıştırılsın, ayrı eğitim eşit eğitim değildir. Yapılan araştırma normal ve engeli olan çocukların bir arada oldukları kaynaştırma sınıflarında öğrenmeleri gerektiği kadarını ya da daha fazlasını öğrendiklerini göstermektedir.
Öğrenciler kaynaştırma sınıflarına dahil edilmek için "hazır" olmalı	Bütün çocukların kendi yaşlarıyla beraber olma hakkı vardır. Engeli olan bir çocuk genel eğitimin tam zamanlı üyesi olabilmek için belli bir sınıf düzeyinde olmak ya da sınıfındaki diğer çocuklarla aynı davranmak zorunda değildir.
Aileler kaynaştırma eğitimini desteklemez	Aileler kaynaştırma eğitimi için itici güç olmaya devam etmektedirler. En iyi sonuçlar, engeli olan çocukların ebeveynleri ve profesyoneller birlikte çalıştıkları zaman ortaya çıkar. Etkili ortaklık; işbirliği, iletişim ve en önemlisi de ebeveynler ve profesyoneller arasında güven olduğunda ortaya çıkar.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Kaynaştırma Eğitiminin çocuklar ve ebeveynler için kazanımlarıyla ilgili bazı önemli bulgular şunlardır:

Bütün ebeveynler çocuklarının yaşlıları tarafından kabul görmesini, arkadaş sahibi olmalarını ve düzenli bir hayat sürmelerini isterler.

Kaynaştırma ortamları böyle bir manzarayı çoğu engeli olan çocuk için gerçeğe dönüştürebilir. Öğrencileri bir araya getirerek eşit davranılmış olur ve öğrenciler de öğretmenlerinin gözünde eşit olduklarını anlarlar.

Çocuklar kendileri ve başkaları için olumlu bir bakış geliştirir.

Çocuklar, insanlar arasında gerçek hayattaki benzerlikler ve farklılıkları yasitan sınıflara devam ettiklerinde farklılıkları takdir etmeyi öğrenirler. Farklı becerileri olan ve farklı kültürlerden olan çocuklar beraber oynadıklarında ve öğrendiklerinde birbirlerine karşı olan saygıları ve anlayışları gelişir.

Arkadaşlıklar gelişir

Okullar çocukların dostluklarını ve sosyal becerilerini geliştirdikleri önemli yerlerdir. Engeli olan ve olmayan çocuklar kaynaştırma sınıflarında beraber birbirlerinden çok şey öğrenirler.

Çocuklar önemli akademik becerileri öğrenirler

Kaynaştırma sınıflarında, engeli olan ve olmayan öğrencilerin okumayı, yazmayı ve işlem yapmayı öğrenmeleri beklenir. Yüksek beklenti ve iyi yönlendirmeye engeli olan öğrencilerin akademik becerileri daha etkin biçimde geliştirilir.

Bütün çocuklar birlikte beraber öğrenirler.

Kaynaştırma eğitiminin temel ilkesi bütün çocukların öğrenmesine yardım etmeyi hedeflemektir, ve sınıfta bulunan herkesin faydalanmasıdır. Çocuklar, besleyici bir öğrenme ortamında, herbiri kendi bireysel hızında ve tarzında öğrenirler.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Çocuklar taklit yoluyla öğrenirler.

Bütün çocuklar yaştlarının ve çevrelerinde bulunan yetişkinlerin davranışlarını taklid ederek öğrenirler. Çocukların hepsi biraradayken öğretildiğinde, bütün çocuklar bundan yararlanır.

Eğitimden kazanılan becerilerin sosyal çevreye nakledilmesi

Çocukların okulda öğrendikleri becerileri sosyal çevrede kullanmalarını teşvik etmek öğrenilenleri pekiştirir ve eğitimi ayrı bir alan gibi görmek yerine öğrenilenler zihinlere daha iyi yerleşir.

Akran Eğitimi

Akran eğitimi öğrencilerin birlikte çalışması ve birbirlerinden öğrenmelerini kapsar. Birebir ya da farklı öğrenme düzeyine sahip çocuklardan oluşan grup içinde gerçekleşebilir. İdealde becerileri gelişmiş çocuklar çalışma programlarının bir parçası olarak daha az gelişmiş çocuklarla bir araya getirilir. Bu çalışma programı ile farklı öğrenme düzeylerindeki çocuklar arasında empati gelişir ve başka birini farklı bir bakış açısından tanımayı öğrenirler. Bu yöntem bütün çocuklar arasında sosyal davranış ve öğrenmeyi geliştirir.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Çocuğunuzu kaynaştırmaya teşvik etmek için neler yapabilirsiniz?

Çocuğunuzu farklı becerilere sahip olan yaşlılarıyla beraber olabilecekleri yerlerde faaliyetlere katılımı için cesaretlendirin.

Faaliyetlere karar verirken çocuğunuzun ilgi alanlarını dikkate alın. Yerel okul, kütüphane ve toplum merkezleri araştırmanıza başlamak için en iyi yerlerdir.

Çocuğunuzun katılmaktan zevk alabileceği faaliyetleri veya düzenlemeleri internetten araştırın.

Çocuğunuzun sınıf arkadaşları ya da diğer komşu çocukları ile dostluklar geliştirmelerine yardımcı olun.

Çocuğunuzun beraber olmaktan hoşlandığı ya da ona ilgi gösteren çocuklarla beraber olabileceği ortamları hazırlayın. Çocuğunuza nasıl arkadaş edinileceği ve arkadaşlıklarını nasıl koruyabileceğini öğretin.

Çocuğunuzla ilgili amaçlarınızı ve beklentilerinizi onunla paylaşın.

Okul ile tanışmadan ve çocuğunuza yönelik hazırlanacak olan Bireyselleştirilmiş Eğitim Programından önce, amaçlarınızı, beklentilerinizi ve çocuğunuz için gelecekle ilgili tercihlerinizle ilgili olarak öğretmenlerle, terapistlerle ve diğer sorumlularla görüşün.

Kaynaştırma Eğitiminde kendinizin ve çocuğunuzun haklarının neler olduğunu öğrenin.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Aileler çocukları kaynaştırma eğitimine geçerken işbirliğini arttırmak için neler yapabilir?

Bilgi toplayın ve bilgiyi paylaşın.

Bazı okullar kaynaştırma isteyen ailelerin taleplerini desteklemez. Çünkü bu tür okullar özel eğitim hizmetlerini ayrı sınıflarda vermeye alışkındırlar. Ya da kaynaştırma çalışmalarının bütün çocuklarla nasıl uygulanabileceğini anlayamayabilirler. Engeli olan öğrencilerin olduğu bütün genel eğitim sınıflarını ve ayrıştırılmış sınıfları ziyaret edin. Kaynaştırma eğitiminin çocuğunuz için en iyi uygulama yöntemi olduğuna neden inandığınızı çocuğunuzun bütün öğretmenlerine, müdürüne ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı ekibine dikkatlice açıklayın. Kaynaştırma eğitiminin yararları ile ilgili bilgiyi çocuğunuzun okulu ile paylaşın.

Başkalarından yardım isteyin.

Bazen bir uzman ya da avukatı beraberinizde getirmek yararlıdır. Bu kişi, çocuğunuzun yerleştirilmesiyle ilgili tercihlerinizin duyulmasını sağlayacaktır. Bu kişi ayrıca kaynaştırma eğitiminin faydaları ve çocuğunuzun okulunda nasıl gerçekleştirileceği hususunu açıklamada yardımcı olabilir. Avukatlık büroları, çocuğunuzun okulunda bulunan özel eğitim aile grupları ve öğretmen yetiştirme programlarını içeren yerel okullarla irtibat kurarak yardım edebilecek birilerini bulabilirsiniz.

Çocuğunuzun destekleyicisi olun.

Kaynaştırma eğitimini değişikliğe direnen okullarda uygulamak zaman ve çaba alır. Çocuğunuz için en iyisi olduğuna inandığınız şeye odaklanın. Çocuğunuzun normal eğitim sınıfında kaynaştırma eğitimine alınmasına karşı getirilen görüşleri dikkatlice dinleyin ve değişiklik için öğrendiğiniz gerekli savunmaları kullanın. Örneğin, çocuğunuzun normal bir eğitim sınıfında okumaya hazır olmadığı söylenirse, onun sınıf içinde başarılı olmasına yardımcı ne gibi destekler sağlanabileceğini sorun.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Bir ebeveyn olarak nasıl davranmalıyım?

Çocuğunuzun ihtiyaçlarını ve beklentilerini çok net açıklayın.

Öğretmenlerle amaçlar doğrultusunda ortaklık yapın.

Çocuğunuzun ve öğretmenlerin desteklerinin savunucusu olun.

Bilgiyi paylaşın.

Çocuğunuzun öğrendiklerini evde ve toplum içi faaliyetlerle uygulamasını destekleyin.

Ortak planlama

Bir takım olarak çalışmak için;

1. Etkili toplantılara katılmak
2. Faydalı bilgi ve becerileri paylaşmak
3. Sorunları çözmek ve sorunlar olduğunda ilgilenmek
4. Ortak kararlara varmak
5. Ortaya çıkabilecek farklılıklar ya da fikir farklılıkları üzerinde çalışmak gerekir.

Çocuğunuzun kaynaştırma eğitimini aktif olarak desteklemek için:

Çocuğunuzun en iyi ve en önemli ilgi alanlarını gözönünde bulundurun.

Kaynaştırma eğitiminin uygulanmasında farklı fikirlerin ve durumların olabileceğini kabul edin.

Eğitim sisteminin üyeleriyle beraber çalışın ve fikir farklılıklarını çözmek için uzman görüşlerini destekleyin.

Yaygın ilgi alanlarını ve güdülerini destekleyin.

Okul toplumunuzu oluşturanların içinde örnek teşkil edecek şampiyonlar bulun.

Zorluklarla karşılaştığınızda başkalarının yardımını isteyin.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Okulların rolü aşağıdakilere ulaşmak için bütün bireyleri kaynaştırmak olmalıdır:

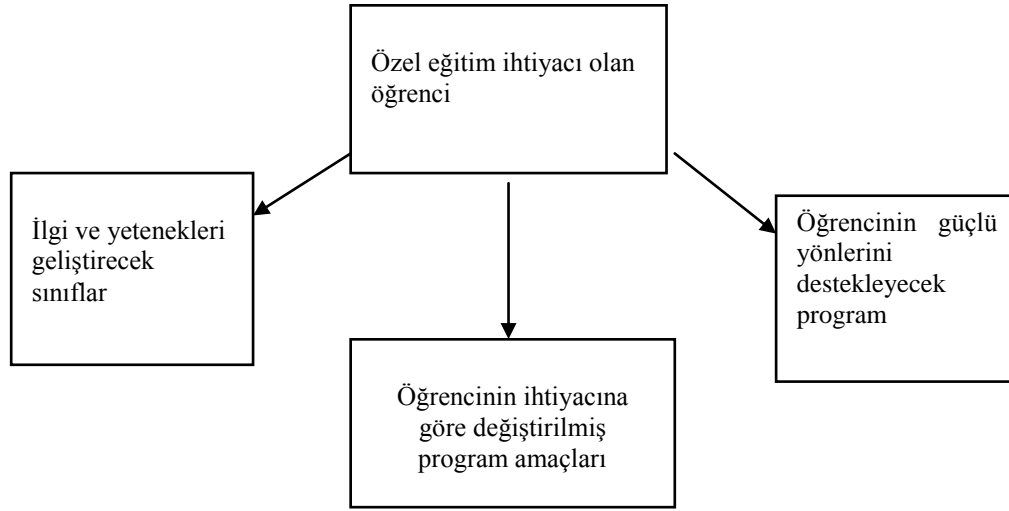
Çocuklar amaçlarına ulaşırken işbirliğini, yardımı ve zayıflara destek vermeyi öğrenirler.

Çocuklar, herkesin kendi çalışma hızını ve sınırlılıklarını bildiğini anlarlar.

Çocuklar olasılıkları, yetenekleri, belirli öğrencilerin ilgi alanlarını, onların tutkularını ve emellerini keşfederler

Çocuklar öğrenmek için ilgilerini geliştirecek ve ulaşılabilir görevleri yerine getirirler.

Özel ihtiyaçları olan öğrenci ile çalışmak için model

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Farklı eğitim seviyelerindeki öğrencilerle çalışan öğretmenlerin izlemesi gerek ilkeler:

Kabul ilkesi

Her çocuğun eğitim hakkı vardır. Empati kurmayı ve anlamayı öğretin ve engeli olan olsun ya da olmasın çocuklar arasındaki farklılıklarından ziyade benzerliklere odaklanın.

Yardım ilkesi

Her çocuğun bakımı ve eğitimi, eğitim sistemi ile ebeveynlerin beraber paylaştıkları bir sorumluluktur. Her iki taraf ta çocuğun yeteneklerine en iyi şekilde ulaşması konusunda birbirlerine yardım etmek zorundadır.

İş arkadaşlarınız ve pedagojik uzmanlardan oluşan destek ağınıza kullanın. Onlar yardım etmek bilgi ve desteklerini kullanmak için varlar.

Bireysellik İlkesi

Hepimizin farklı olduğunu hatırlayın. Her çocuk bir birey olarak muamele görmeli ki kendileri için gereken belirli ihtiyaçlar karşılansın.

Pedagojik yardım ilkesi

Sosyal çalışanların, fizik ve konuşma terapistlerinin, psikolog ve çocuk doktorlarının ağlarını kullanın. Uzmanlık bilgileri, içgörüler ve anlayışlarıyla size destek olacaklardır.

Ailelerle işbirliği ilkesi

Ailelerin haklarına saygı gösterilmelidir. Sonuçta aileler uzun vadede çocuklarının iyilik hallerinden sorumlu olacak kişilerdir. Ailelerin alınan kararlara ve toplantılara katılmalarını sağlayın. Aileleri okulda ne öğretildiği hakkında bilgilendirin ki çocukların öğrendiklerini sosyal hayata uyarlamalarında yardımcı olsunlar. Öğrenilmiş bir becerinin tekrarı çok önemlidir.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Okul eğitiminde çocuk yetiştirmenin denetimi ilkesi

Bu ilkeye göre öğretmenlerin yerine getirmesi gereken kesin görevleri vardır:

1. Hem öğretim hem de sosyal eğitim için dikkatlice düzenlenmiş ve iyi hazırlanmış çalışma planı
2. Çocuğun sosyal tutumlarını etkileyen o anları özellikle dikkatli takip etme
3. Öğrenilecek materyalin içeriğini çocuğun fiziksel ve zihinsel sağlığına göre uyarlama:
  - saldırgan bir çocuk --ahlaki ve sosyal standartları düzeltmek,
  - çekingen çocuk – çocuğu harekete geçirmek için çok çeşitli öğretim yöntemlerini kullanma, çalışma şekli ve yöntemlerini çocuk için farklılaştırma
  - Hiperaktif çocuk – sakinleştirici faaliyetler, eğitim faaliyetlerinde tutarlılık

Sabır ilkesi

Öğrencilerinizi anlayın. Öğretmenlerin öğrencilerine sabırdan çok daha fazlasını yapmalarına ihtiyaç vardır. Öğretmenler aynı zamanda öğrencilerini anlamalıdır. Aslında anlamadan gösterilen sabır, sabır değildir sadece boş bir beklemedir.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Kaynaştırma eğitiminde en iyi uygulamalar

Çocukların özel eğitimden normal eğitime, yararına inanılarak kaydırılmaları.

Harcanacak paranın kurumlara değil de çocuklara tahsis edilmesi (Nihai karar ailelerin).

Her sınıfta ya da okulda özel ihtiyacı olan çocukların sayısını dengeleyecek şekilde okul grupları oluşturmak (Normal okullarda özel gereksinimi olan çocukların eşit yayılması).

Özel ihtiyaçları olan çocuklar için oluşturulmuş 4 grup (engel düzeyi) arasındaki farklılıkların belirlenmesi.

Özel ihtiyaçları olan çocuklarını kabul derecesine göre okullarını 3 gruba ayırmak.

Bir çocuğun anaokulunda kalması için gerekli düzenleme.

Kaynaştırma eğitiminin olumlu yönlerini gözlemleme ve teşvik etme.

Öğrenme sürecine oyunları dahil etme.

Sosyal kaynaşma kavramını geliştirmek adına sanat çalışmaları ve yetenek gösterileri düzenleme.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Sonuç

Başarılı kaynaştırma eğitimi uygulamalarının eğitimciler ve ebeveynler için değişik düzeyli karmaşık bir süreç olduğu anlaşılmalı birlikte, işin kilit noktası tüm paydaşların (ebeveynler, öğretmenler, fon sağlayanlar, özel ihtiyaçları destekleyenler/özel eğitim öğretmenleri) çocuklar kadar sürece dahil edilmesidir.

Bir çocuğun geleceğinin en iyi olmasını garanti etmek için çocuğun gelişiminde bütün yetişkinleri dahil etmeliyiz.

Çocuk çocuktur.

Doğal önyargıları yoktur.

Biz onlara aksini öğretmedikçe herşey ve herkes çocuklar için olağandır.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Kaynaştırma Eğitiminin Yasal Dayanağı

Bu alanda Avrupa Birliği eyleminin yasal temeli 1999 yılında imzalanan Avrupa Sözleşmesinin Maddesine dayanır. Bu madde Avrupa Konseyi'ne, 'cinsiyet, ırk veya etnik köken, din veya inanç, engeli olanlık, yaş ve cinsel yönelime dayalı ayrımcılıkla mücadele için gerekli önlemleri almasına' izin verir (Goelen 2005).

Avrupa Komisyonu Yönergesi, din veya inanç, engeli olanlık, yaş veya cinsel yönelim (Avrupa Komisyonu 2000b) gerekçesiyle olan ayrımcılığı Avrupa Birliği genelinde asgari standartları ayarlayarak yasaklar.

Kaynaştırma eğitimi ile ilgili çeşitli yasalar vardır;

Salamanca Bildirisi (1994)

1994 yılında, İspanya'nın Salamanca şehrinde, 92 devleti ve 25 uluslararası kuruluşu temsil eden 300 den fazla katılımcı bir araya gelmiştir. Amaçları, özellikle özel eğitim gerektiren çocuklar olmak üzere, okulları tüm çocuklara hizmet verecek şekilde güçlendirerek, kapsayıcı eğitim (herkesi kapsayan eğitim) yaklaşımını geliştirmek ve herkes için eğitim hedefini gerçekleştirmektir.

Salamanca Bildirisi'nden (1994) alıntılar, bu alanda bilginizi arttırmak ve kaynaştırma eğitimine dahil olmanız konusunda bir temel sağlamak amacıyla aşağıda yer almaktadır.

Salamanca Bildirisinden Alıntılar:

- Her çocuk, eğitim görme temel hakkına sahiptir; kabul edilebilir öğrenim seviyesini erişim ve sürdürme fırsatı verilmelidir.
- Her çocuk kendine özgü özelliklere, ilgi, yetenek ve öğrenme ihtiyaçlarına sahiptir.
- Bu özelliklerin ve ihtiyaçların çeşitliliklerini dikkate alacak eğitim sistemleri düzenlenmeli ve eğitim programları gerçekleştirilmelidir,
- Özel eğitim gereksinimi olanlar, normal okullara devam edebilmeli ve bu okullar onların ihtiyaçlarını karşılayabilecek, çocuğu merkez alan eğitim sistemi içinde yetiştirmelidir.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

31 Mayıs 1990 yılında tarihinde konsey ve eğitim bakanlarının düzenlediği toplantıda, engeli olan çocukların ve gençlerin genel öğretim sistemine katılmaları ile ilgili kararı;

(i) Aşağıdaki konulara atıfta bulunarak, engeli olan çocukların ve gençlerin kaynaştırma eğitimine dahil olmalarını kolaylaştırır;

Özel eğitimin ihtiyaçları konularında öğretmenlere başlangıç eğitimleri ve hizmet içi eğitimler verilmesi,

Ailelerin ve sosyal ve toplum organlarının katılımı,

Eğitim için mevcut kaynakların tahsisi,

Bireysel gelişim, pedagojik, sosyal ve terapötik planların yürürlüğe girmesiyle çocuk ve ergenin genel ihtiyaçları için mümkün olan en kapsamlı desteğin sağlanması,

Yeni kaynakların yaratılması,

Uygun değerlendirme hizmetlerinin olması ve bunlara erişim sağlanabilmesi,

Müfredat yeniliklerinin tanıtımı,

Kaynaştırma eğitiminin önündeki engelleri ortadan kaldırmak için mevcut olan yönetmeliklerin uyarlanması ve eğitimin düzenlenmesi.

(ii) Bu alanda uzmanlaşmış kurumların ve öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminin gelişiminde aldıkları rolü arttırmak. Örneğin:

Engeli olan ve özel eğitim ihtiyaçları hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak isteyen öğretmenlerin sürekli eğitimlerinde kaynak takımlar ya da merkezler olarak, buldukları yerlerde bu kişileri kullanmak.

Bu kişileri, uygun olduğu yerde, normal sınıflardaki engeli olan çocukları destekleyici öğretmen olarak işe almak.

Özel öğretim programları geliştirirken okullar ve özelleşmiş kurumlar arasında işbirliğini arttırmak.

Bireyselleştirilmiş eğitim programları ve öğretim yöntemleri ve çocukların, genç insanların ihtiyaçlarına karşılık verecek gerekli diğer eğitim stratejilerinin geliştirilmesi.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

(iii) Kaynaştırma programının hazırlanması, teşvik edilmesi, devamlılığının sağlanması ve tutarlılığı için eğitim hizmetleri ile sağlık hizmetleri, sosyal hizmetler gibi diğer hizmetler arasında etkin işbirliğinin geliştirilmesi,

(iv) Kapsamlı ve tutarlı politikaların oluşturulmasını teşvik etmek. Bunu yaparken özellikle eğitim ve yapısal destek sağlamayı, kaynakların oluşturulması ve düzenlenmesini, kaynaştırma programlarının izlenmesi ve değerlendirilmesini, iyi uygulamaların yaygınlaştırılmasını dikkate almak, sağlayan kurumların, destek ve idari kaynakların, kaynaştırma programlarının ve iyi uygulamaların yayılmasını izleme ve değerlendirmelerine imkan sağlayacak kapsamlı ve tutarlı politikaların oluşturulmasına teşvik etmek.

(v) Bireyselleştirilmiş eğitim programları geliştirerek, okullarda iletişim ve öğrenmeyi uyaracak ek araç-gereçler gibi yeni teknolojiyi kullanarak genel eğitimde engeli olan çocuklara ve genç insanlara yönelik müfredatın çıkardığı güçlüklerin üstesinden gelmek. Üye ülkelerde Kaynaştırma eğitiminin genel eğitime uyarlanarak güçlenmesini hedefleyen önemli projeler ve planlar rapor dahilinde özetlenmelidir. Bu rapor Eğitim Komitesi ve Konseye sunulacaktır.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Engeli olan Bireylerin Hakları ile ilgili Avrupa Birliği Sözleşmesi (2006)

Mevcut anlaşmanın ilkeleri şunlar olmalıdır:

- (a) İnsan onuruna, kişinin kendisine ait kararlarını alma özgürlüğünü içeren bireysel otonomiye ve kişinin bağımsızlığına saygı,
- (b) Eşitlik,
- (c) Toplum içinde tam ve etkili bir katılım ve kaynaşma,
- (d) İnsan çeşitliliğinin ve insanlığın bir parçası olan engeli olan bireylerin farklılıklarına saygı göstermek ve kabul etmek,
- (e) Fırsat eşitliği,
- (f) Erişilebilirlik,
- (g) Kadın – erkek eşitliği,
- (h) Engeli olan çocukların evrilme kapasitelerine saygı ve kendi kimliklerini koruyabilmeleri için engeli olan çocukların haklarına saygı,

Engeli Olan Çocuklar

1. Taraf Devletler, engeli olan çocukların diğer çocuklarla eşit bir şekilde tüm insan hakları ve temel özgürlüklerinden tam olarak yararlanmasını sağlamak için gerekli tüm tedbirleri alacaktır.
2. Engeli olan çocuklarla ilgili bütün faaliyetlerde, çocuğun yararı temel düşüncedir.
3. Taraf Devletler, engeli olan çocukların kendilerini etkileyen tüm konularda görüşlerini özgürce ifade etme haklarını garanti altına alır, görüşlerini diğer çocuklarla eşit bir şekilde, yaşlarını ve olgunluklarını dikkate alarak değerlendirir.

Eğitim

1. Taraf devletler engeli olan kişilerin eğitim hakkını tanır. Taraf Devletler, ayrımcılık olmaksızın ve fırsat eşitliği ilkesini gözönünde bulundurarak kaynaştırma eğitimini bütün düzeylerde ve hayatboyu öğrenmeyi aşağıdaki amaçlar doğrultusunda garanti edeceklerdir.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

(a) İnsan potansiyelinin, onur ve öz-değer duygusunun tam gelişimi, ve insan haklarına, temel özgürlüklere ve insan çeşitliliğine saygı duyulmasının güçlendirilmesi;

(b) Engeli olan kişilerin kişiliklerinin, yeteneklerinin ve yaratıcılıklarının ve aynı zamanda zihinsel ve fiziksel yeteneklerinin gelişiminin mümkün olan en üst düzeyde gerçekleştirilmesi

(c) Engeli olan kişilerin özgür bir topluma etkin bir şekilde katılmalarını sağlamak

2. Taraf devletler bu hakkın yaşama geçirilmesini sağlamak için;

(a) Engeli olan bireyler engellerine bağlı olarak genel eğitim sisteminin dışında bırakılmayacaklar, ve serbest ve zorunlu temel eğitim ya da orta öğretim haklarından mahrum edilmeyeceklerdir;

(b) Engeli olan kişiler yaşadıkları toplumların kapsayıcı, kaliteli ve ücretsiz ilköğretim ve ortaöğretim olanaklarına diğer bireylerle eşit şekilde erişebilirler,

(c) ihtiyaçları için makul uzlaşa sağlanır,

(d) Engeli olan kişiler genel eğitim sistemi içinde etkili eğitimlerini kolaylaştıracak gerekli desteği alacaklardır,

(e) Tam kaynaştırma hedefi ile tutarlı olarak, yaşanılan çevrede akademik ve sosyal gelişimi en üst düzeye çıkartacak etkin, bireyselleştirilmiş destek önlemleri alınacaktır.

3. Taraf devletler, toplumun bir üyesi olarak engeli olan bireylerin, eğitime tam ve eşit katılmalarını kolaylaştıracak yaşam ve sosyal gelişim becerilerini öğrenmelerini sağlar. Bunun için Taraf Devletler aşağıdaki önlemleri alır:

(a) Braille alfabesini, alternatif el yazısını, güçlendirici ve alternative yöntemleri, iletişim ve yönelim araç ve biçimlerini, hareket becerilerini öğrenmeyi, akran desteği ve danışmanlık hizmetlerini kolaylaştırır,

(b) İşaret dilinin öğrenilmesini kolaylaştırır duymayanların dilsel kimliğinin tanınmasına yardımcı olur,

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

(c) Kişilerin ve özellikle de görme, işitsel ya da hem görme hem de işitsel engeli olan çocukların eğitiminin birey için en uygun dil ve iletişim yoluyla, akademik ve sosyal gelişimlerini en üst düzeye çıkartacak çevrede yapılacağını garanti altına alır.

4. Bu hakkın yaşama geçirilmesini garanti etmek adına taraf devletler engeli olan öğretmenler de dahil olmak üzere, işaret dili ve/veya Braille alfabesini bilen öğretmenleri işe almak, eğitimin her düzeyindeki profesyonelleri ve çalışanları eğitmek için önlemler alır. Bu eğitim engeli olanlık bilinci ile uyumlu olmalı ve uygun, güçlendirici ve alternative yöntemleri, iletişim araç ve biçimlerini, eğitim tekniklerini ve engeli olan bireyleri destekleyecek malzemeleri içermelidir.

5. Taraf devletler, engeli olan bireylerin genel yüksek öğrenime, mesleki eğitime, yetişkin eğitime ve hayatboyu öğretime ayırım gözetmeksizin diğer bireylerle eşit haklar dahilinde erişimlerini garanti altına alır. Bu amaçla, taraf devletler engeli olan bireyler için uzlaşma sağlamayı garanti eder.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

İletişim

“Herkes İçin Öğrenme” (Learning For All) projesi hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak için bağlantı kurabileceğiniz adresler aşağıda yer almaktadır:

Polatlı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Fatih Mah.Atatürk cad. Kaymakamlık Binası 2.Kat

06900 Ankara

Turkey

polatli06@meb.gov.tr

polatli.meb.gov.tr

Fundacja Rozwoju Inicjatyw Edukacyjnych i Społecznych

Trzebowńsko 731b

36-001 Trzebowńsko

Poland

biuro@fries.org.pl

www.fries.org.pl

La'Met Consultancy

Postbus 817

3500 AV Utrecht

The Netherlands

education@lamets.nl

www.lamet4life.eu

Hayatboyu
Öğrenme
Programı

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Bibliyografya

Türkiye

Kitaplar:

1. İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları: Yaklaşımlar, Yöntemler, Teknikler. B. Sucuoğlu & T. Kargın. Morpa Yayınları, İstanbul
2. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının Geliştirilmesi FİSCUS, Edward D, Colleen J.Mandell., Editör: G.Akçamete, (Çev: H.G.Şenel, E.Tekin), Özkan Matbaacılık Sanayi, Ankara, 1997.
3. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının Geliştirilmesi Oğuz GÜRSEL,(Editör). Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1484, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 794, Eskişehir, 2003.
4. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Yol Haritası. KOMİSYON, (2004). M.E.B.Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü.. 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası, Ankara.
5. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı "Temelleri ve Geliştirilmesi. Mehmet ÖZYÜREK, (2004). Kök Yayıncılık, Ankara.
6. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Kılavuz Taslağı. Muharrem ÖZAKSOY, Asude ZİHNİ. T.C. Ankara Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü Yayınları. Ankara. 2001.
7. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları KASAR, Zeynep Derya.. T.C. Ankara Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü Yayınları. Ankara.2003.
8. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları- Rehberlik Araştırma Merkezi Müdürlüğü-Özel Eğitim Hizmetleri Bölümü. Bilecik. 2004.
9. Okullarımızda Kaynaştırma Eğitimi Ahmet ÇOPUROĞLU, Kahramanmaraş RAM.2003.
10. Kaynaştırma. Sema Batu, Gönül Kırcaali İftar, Kök Yay. Ankara, 2005
11. Anasınıfı Öğrencilerime Velilerime/ Çocuğuma Nasıl Yardım Edebilirim? T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Ankara. 2002.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

12. Kekeme Bir Çocuğum var Aile El Kitabı T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Ankara. 2001
13. Gecikmiş Konuşma Aile El Kitabı T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Ankara. 2001.
14. Özel Eğitim Uygulamalarında Öğretmenlerin Kullanabilecekleri Form ve Belgeler – Kırklareli Milli Eğitim Müdürlüğü Yayınları- Hazırlayan Fatih PAÇA

Makaleler:

1. Türkiye’de Kaynaştırma Uygulamaları. Bülbin SUCUOĞLU, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Özel Eğitim Dergisi, 2004, 5(2) 15-23
2. Bireyselleştirilmiş Öğretim Materyallerinin Hazırlanması, Sezgin VURAN. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 6 Sayı1, Bahar 1996, ss.75–82.
3. İşlevsel ve Etkili Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları Elif. TEKİN, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 6 Sayı2, Güz 1996, ss.111–122.
4. Kaynaştırma Becerileri Öz-Değerlendirme Aracı.Kırcaali-İftar, G. (1992). Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5, 119-129.

Polonya

Kitaplar:

1. Anna Florek, „ Dziecko w grupie. Wychowanie przedszkolne w grupie integracyjnej różnicowanej wiekowo”.
2. Danuta Al – Khamista, „ Integracja społeczna”.
3. Elżbieta Maria Minczkiewicz, „ Jak krok po kroku wprowadzać dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych w świat zabaw i nauki”.
4. Iwona Chrzanowska, „ Problemy edukacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością”.
5. Zdzisława Janiszewska – Nieścioruk, „ Problemy edukacji integracyjnej dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną”.

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

6. Zenon Gajdzica, „ Sytuacje trudne w opinii nauczycieli klas integracyjnych”.
7. Iwona Kopaczyńska, Agnieszka Nowak – Łojewska, „ Wymiary edukacji zintegrowanej”.
8. Beata Szczygieł, „Jak pracować z dzieckiem niepełnosprawnym”.
9. Elżbieta Jaroni, „ Dylematy integrowanej edukacji wczesnoszkolnej”.
10. Agnieszka Nowicka, „ Psychospołeczna integracja dzieci przewlekle chorych w szkole podstawowej”.

Makaleler:

1. Krystyna Baranowicz, „ Społeczna gotowość dzieci niepełnosprawnych do integracji edukacyjnej”, Szkoła Specjalna – 2004, nr 4.
2. Jarosław Bąbka, „ Edukacja integracyjna dzieci pełnosprawnych i niepełnosprawnych”, Wychowanie w przedszkolu – 2003, nr 8.
3. Jarosław Bąbka, „ Spostrzeżenie dzieci niepełnosprawnych przez nauczycieli i specjalistów realizujących założenia edukacji integracyjnej”, Szkoła Specjalna – 2001, nr 4.
4. Urszula Grygier, „ Pomoc dziecku w klasie integracyjnej”, Problemy Opiekunco – Wychowawcze – 2002, nr 3.
5. Beata Igielska, „ Krętymi ścieżkami integracji”, Nowa Szkoła – 2002, nr 1.

Hollanda

Kitaplar:

1. Inclusive education in the Netherlands - Annette Thijs (SLO), Berthold van Leeuwen (SLO) and Marjan Zandbergen (Ministry of Education, Culture and Science)
2. Boswinkel, N., & van Leeuwen, A.B. (2008). Doe maar gewoon [Just be normal].

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

3. Derriks, M. Ledoux, G. et al. (2002). Omgaan met verschillen. Competenties van leerkrachten en schoolleiders. [Dealing with diversity. Competencies of teachers and school leaders]. Amsterdam : SCO-Kohnstamm Instituut.
4. Dijk, B. van, Slabbértje, A., & Maarschalkerweerd, A. (2007). Koersen op het kind, groeistuipe in het speciaal onderwijs. [Guiding the child, growth limits in special education]. Amsterdam: Operatie Jong
5. Make Education Inclusive! – Light for the World (Austria)
6. It's about ability - an explanation of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities - United Nations Children's Fund (UNICEF) April 2008
7. Perception of secondary School Students towards Inclusive Education - Bishwa Bala Thapa 2012
8. Inclusive education in the Netherlands - Thijs, Annethe; Leeuwen, Berthold van; Zandbergen, Marjan - Enschede, SLO, 2009
9. Inclusive education and effective classroom practices: summary report - Meijer, J.W. 2003

Makaleler:

1. Inclusion in education - Buckley SJ - Down Syndrome News and Update. 2002;2(2);45-45.
2. Inclusive education: recipe book or quest. On diversity in the classroom and educational research - Leeman Y.; Volman M. International Journal of Inclusive Education, Volume 5, Number 4, 1 October 2001
3. Preparing teachers for inclusive education: some reflections from the Netherlands - Sip Jan Pijl - DOI: 10.1111/j.1471-3802.2010.01165

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Faydalı İnternet Siteleri

Türkiye

Milli Eğitim Bakanlığı: <http://www.meb.gov.tr/>

MEB Özel Eğitim Rehberlik Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü

http://orgm.meb.gov.tr/alt_sayfalar/yayimlar/kaynastirma/kaynastirma.pdf

Polatlı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü: polatli.meb.gov.tr

Polatlı Rehberlik ve Araştırma Merkezi: <http://polatliram.okulweb.com>

TEDAY: <http://www.teday.org>

Türkiye Sakatlar Derneği: <http://www.tsd.org.tr>

Milli Eğitim Müdürlüğü : Kaynaştırma Eğitiminde Yasal Uygulamalar

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26184_0.html

<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/104.html>

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/27305_0.html

Polonya

Rzeszow Eğitim Kurulu <http://www.ko.rzeszow.pl>

Milli Eğitim Müdürlüğü <http://www.men.gov.pl>

Çocuk Hakları Sözcüsü <http://www.brpd.gov.pl>

Çocuklara Yardım – Ebeveynler için portal <http://www.pomagamydzieciom.info>

Fundacja Promyk Słońca <https://www.promykslonca.pl>

Sakatlar Derneği - SPES <http://www.spes.org.pl>

Engeli olan bireyler için portal <http://www.niepelnosprawni.pl>

Kaynaştırma Kurumu <http://www.integracja.org>

Engeli olan Çocuklar ve Gençler Derneği „Promyk Nadziei” promyknadziei.org

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Engeli Olan Çocuklar Derneği, Rzeszow „ Solis Radius” www.solisradius.pl

Hollanda

Hollanda Engeli olan ve Kalkınma Koalisyonu

<http://www.dcdd.nl/>

(OCW = Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (Hollanda Eğitim, Kültür ve Bilim Bakanlığı)

<http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ocw>

Wanneer krijgt mijn kind leerwegondersteunend onderwijs (lwoo)? (Çocuğum Destek Eğitimini Ne Zaman Alacak? (LWOO)?)

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/vraag-en-antwoord/wanneer-krijgt-mijn-kind-leerwegondersteunend-onderwijs-lwoo.html>

Hoe lang mag mijn kind speciaal onderwijs volgen? (Çocuğum Özel Eğitimi Ne Kadar Süre Alabilir?)

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/vraag-en-antwoord/hoe-lang-mag-mijn-kind-speciaal-onderwijs-volgen.html>

Hebben gehandicapte leerlingen recht op onderwijsvoorzieningen?

(Engeli Olan Öğrencilerin Eğitim İmkanlarından Faydalanma Hakları Var mı?)

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/vraag-en-antwoord/hebben-gehandicapte-leerlingen-recht-op-onderwijsvoorzieningen.html>

Wat is Weer Samen Naar School (WSNS)? (Okulda Ne Oluyor? (WSNS)?)

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/vraag-en-antwoord/wat-is-weer-samen-naar-school-wsns.html>

Wat is speciaal onderwijs? (Kaynaştırma Eğitimi Nedir?)

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/vraag-en-antwoord/wat-is-speciaal-onderwijs.html>

HERKES İÇİN ÖĞRENME

Veli El Kitabı

Wat is een handelingsplan en wat staat er in? (Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Nedir ve Neyi Kapsar?)

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/vraag-en-antwoord/wat-is-een-handelingsplan-en-wat-staat-er-in.html>

Avrupa Özel Eğitimi Geliştirme Temsilciliği

Yasal Sistem - Hollanda

<http://www.european-agency.org/country-information/netherlands/national-overview/legal-system>

Özel Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi – Hollanda

<http://www.european-agency.org/country-information/netherlands/national-overview/identification-of-special-educational-needs>

Eğitim Sisteminde Özel İhtiyaçlar– Hollanda

<http://www.european-agency.org/country-information/netherlands/national-overview/special-needs-education-within-the-education-system>

Öğretmen Eğitimi – Temel ve Özel Eğitim Öğretmen Eğitimi – Hollanda

<http://www.european-agency.org/country-information/netherlands/national-overview/teacher-training-basic-and-specialist-teacher-training>

Kaynaştırmanın Geliştirilmesi – Hollanda

<http://www.european-agency.org/country-information/netherlands/national-overview/development-of-inclusion>

Hollanda'da Bağlantı Kurulabilecek Yerler

Temsilcilikler

Eğitim ve Özel Eğitim Müdürlüğü

Özel Eğitimle İlgili Bağlantılar

<http://www.european-agency.org/country-information/netherlands/contacts#ministry>

Hayatboyu
Öğrenme
Programı